

Spis treści

NR 1 (366) STYCZEŃ 2002

II etap programu wieloletniego „Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia człowieka w środowisku pracy” zakończony	2
Przemoc – nowy „czynnik ryzyka zawodowego” w środowisku pracy <i>Bogusław B. Kędzia, Stanisław Kowalewski</i>	6
System przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym w Polsce (3) <i>Jerzy S. Michalik</i>	10
Wyróżnienia dla Centralnego Instytutu Ochrony Pracy w Brukseli	17
Przewody ochronne (2) <i>Hubert Karski</i>	18
Przykłady oceny szkodliwości procesu technologicznego <i>Leszek Pietrzak</i>	21
Substancje o szybkim działaniu – ocena ryzyka zawodowego <i>Ewa Gawęda</i>	23
Laureaci Konkursu Poprawy Warunków Pracy – 2001	25
Świat i nauka	30
Niektóre uprawnienia i obowiązki pracodawców i pracowników <i>Ewa Zduńska</i>	31
Z prasy polskiej	32

Miesięcznik
BEZPIECZEŃSTWO PRACY
nauka i praktyka
ukazuje się od 1971 roku

Adres redakcji:
00-701 Warszawa
ul. Czerniakowska 16
tel.: 623-36-75; fax: 623-36-93
<http://www.ciop.pl/bp>
e-mail: bezpi@ciop.pl

REDAGUJE ZESPÓŁ I KOMITET:
doc. dr inż. DANUTA AUGUSTYŃSKA
mgr inż. JÓZEF GIERASIMIUK
dr hab. MARIA KONARSKA, prof. CIOP
doc. dr HALINA PUCHALSKA
mgr BARBARA SZCZEPANKOWSKA
(red. naczej.)
dr inż. WIKTOR M. ZAWIESKA
(przew. Komit.)
URSZULA MANICKA, ELŻBIETA MAUER
(red. tech.)
Projekt okładki – Karol Śliwka
Okładka: ZEFA POLSKA

Wydawnictwo jest indeksowane w (indeksed in): CISDOC, HSELINE, NIOSHTIC, OSH-ROM

Rękopisów nie zamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega się również prawo skracania materiałów przeznaczonych do publikacji oraz dokonywania poprawek redakcyjnych. Artykuły są recenzowane.

Redakcja przyjmuje płatne ogłoszenia, reklamy i wkładki, za których treść nie odpowiada.

Skład, przygotowanie, druk i oprawa EFEKT 03-802 Warszawa, ul. Lubelska 30/32

Ark. wyd. 8, ark. druk. 2,5, format A4. Nakład 3000.

Cena 1 egz. 10 zł

WARUNKI PRENUMERATY

RUCH S.A.: wpłaty do 5. każdego miesiąca poprzedzającego okres rozpoczęcia prenumeraty przyjmują jednostki kolportażowe RUCH S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora. Informacji o warunkach prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę udziela RUCH S.A. Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy, 01-248 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33, tel. 532-87-31, 532-88-16, 532-88-19, 532-88-20, infolinia 0-800-1200-29.

Urzędy pocztowe: wpłaty na okresy kwartalne, półroczne i roczne przyjmują: do 30 listopada na prenumeratę od 1 stycznia następnego roku i odpowiednio: do końca lutego – prenumerata od 1 kwietnia, do 31 maja – prenumerata od 1 lipca, do 31 sierpnia – prenumerata od 1 października. Wpłaty od mieszkańców wsi i małych miast, a od osób niepełnosprawnych także w dużych miastach przyjmują również listonosze.

Prenumeratę można też zamawiać w takich firmach kolportażowych, jak: JARD PRESS 01-207 Warszawa, ul. Karolkowa 28, tel. 631-48-88, KOLPORTER 02-237 Warszawa, ul. Instalatorów 7c, tel. 577-14-27, tel. kom. 0 602-411-647 oraz GARMOND PRESS S.A. 01-106 Warszawa, ul. Nakielska 3, tel. 836-69-21. Egzemplarze archiwalne można nabywać lub zamawiać w redakcji.

STRESZCZENIA

KĘDZIA B., KOWALEWSKI S.: **Przemoc – nowy „czynnik ryzyka zawodowego” w środowisku** 6

Narastające zjawisko ekstremalnych aktów przemocy, w krajowych środowiskach o wysokim poziomie ryzyka zawodowego, prowadzące do zabójstw i dużych strat materialnych, wskazuje na konieczność podjęcia zintegrowanych działań specjalistów i instytucji do tego powołanych. Z doświadczeń krajów Unii Europejskiej oraz USA wynika, iż przemoc w środowisku pracy powinna zostać uznana jako czynnik ryzyka zawodowego.

MICHALIK J. S.: **System przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym w Polsce (3)** 10

Omówiono pozostałe elementy i procedury systemu przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym: wymagania związane z efektem domina, dokonywanie zmian w obiekcie niebezpiecznym, wymagania dotyczące wewnętrznych i zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych, reagowanie na awarie, informowanie społeczeństwa, wykonywanie kontroli, inspekcji oraz nadzoru, regulacje dotyczące skutków transgranicznych, zagospodarowanie terenów oraz sankcje w przypadku niewykonania obowiązków i procedur systemu. Oceniono zgodność regulacji krajowych z wymaganiami Dyrektywy Seveso II.

KARSKI H.: **Przewody ochronne** 18

W artykule opisano w przystępny sposób najczęściej stosowane w Polsce środki ochrony przeciwporażeniowej, wykorzystujące przewody ochronne, ze zwróceniem uwagi na ich wady i zalety. Przedstawiono też najistotniejsze wymagania wynikające z aktualnego stanu prawnego.

PIETRZAK L.: **Przykłady oceny szkodliwości procesu technologicznego** 21

W artykule przedstawiono sposób oceny szkodliwości procesu technologicznego na podstawie oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy. Pokazano wyniki przykładowej oceny ryzyka zawodowego na jednym ze stanowisk w procesie hutniczym wielkopiecowym oraz wyniki oceny szkodliwości tego procesu i warunki jego stosowania w danym przedsiębiorstwie.

ABSTRACTS

KĘDZIA B., KOWALEWSKI S.: **Violence – a new „occupational risk factor” in the environment** 6

The increasing phenomenon of extreme acts of violence in Polish environments characterized by a high level of occupational risk, which leads to homicides and great material losses, points to a need for specialists and appropriate institutions to take up integrated actions. The experience of EU countries and the USA indicates that violence in the workplace should be considered an occupational risk factor.

MICHALIK J. S.: **A system of major industrial accident control in Poland (3)** 10

The remaining tasks and procedures of a system of major industrial accident control have been presented: requirements related to the domino effect and to the changes in hazardous installations, emergency planning (internal and external plans), response to major accidents, public information, inspections and enforcement questions, provisions concerning transboundary effects, land-use planning and legal liabilities (sanctions). The consistency of Polish provisions with the Seveso II Directive requirements has been assessed.

KARSKI H.: **Protective connections** 18

This paper presents a short description of the protective connections used in low-voltage electrical equipment of industrial machines. It is especially aimed at supervising personnel (who are not electricians)

The paper contains a simple explanation of connecting diagrams for the different supply systems commonly used in Poland, and their historical evolution.

PIETRZAK L.: **Harmfulness assessment of technological processes** 21

This article presents a method for harmfulness assessment of a technological process based on occupational risk assessment at workstations. The results of sample occupational risk assessment at a workstation in a steelworks process, the results of harmfulness assessment for this process and the conditions of using this process in a given enterprise are also presented.